

ΛΌΓΟ

Σ

ART DE LA PENSÉE SCIENTIFIQUE

COLLECTION DE PAPIERS SCIENTIFIQUES

SUR LES MATÉRIAUX DE LA CONFÉRENCE SCIENTIFIQUE ET PRATIQUE INTERNATIONALE

LA SCIENCE ET LA TECHNOLOGIE À L'ÈRE DE LA SOCIÉTÉ DE L'INFORMATION

3 MARS 2019 • BORDEAUX, FRANCE

VOLUME 5

ISBN 978-617-7171-80-4

При оцінюванні учасників цієї гри враховувались участь у самому аналізі кожного з них, так і підготовка до роботи: інформація, яку здобувачі освіти підготували про підприємства та досліджувані іони, як вони змогли презентувати зразки команді-суперника а також висновки та рекомендації, що були зроблені після проведення аналізу.

Рефлексивний аналіз роботи над створенням моделі професійної діяльності майбутніх техніків-хіміків, дозволив зробити висновки, що гра сприяла розвитку творчого мислення, професійних навичок, систематизації і поглибленому розумінню теоретичних знань, формуванню навчального співробітництва і партнерства, максимально наблизила навчання до реальних умов роботи, що свідчить про ефективність впровадження активних методів навчання, коли потрібно відійти від стереотипних рішень і активізувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти.

Важливо, що в процесі використання активних методів навчання, зусилля студентів спрямовуються на досягнення мети, виховуються в них волевільності якості. При цьому формуються самостійність, наполегливість, витривалість, воля до перемоги. А наявність цих умов складає основу продуктивної праці.

Список використаних джерел:

1. Бельчиков Я. М., Бирштейн М.М. *Деловые игры*. Рига : Авотс, 1989. 304 с.
2. Вербицкий А. А. *Активное обучение в высшей школе: Контекстный подход*. М. : Высшая школа. 1991. 207 с.
3. Пометун О., Пироженко Л. *Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник*. Київ. 2004. 92 с.

ДЖЕРЕЛА ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПЕРСОНАЛІЙ

канд. пед. наук, доцент Розман Ірина Іллівна
Мукачівський державний університет
Україна

За своїм змістом історико-генетичний метод найбільше відповідає принципу історизму та відзначається такими рисами, як конкретність (фактографізм), описовість, суб'єктивізм [2, с. 184-186]. Попри покладені в його основу описові технології, він орієнтований на пояснення фактів та аналіз їхньої причинності, тож при вивченні мікроісторії розвитку особистості акцентує увагу на визначенні обставин і чинників цього процесу та виявлення випадковостей, які визначали її особливість, унікальність.

Значні інструментально-пізнавальні можливості для педагога-біографа має близький історико-генетичного, ретроспективний метод (метод ретроспекції), який називають «методом цілісного бачення минулого». З'ясовуючи його суть і технологію використання, вчена О. Нагорних показала як шляхом застосування методологічних процедур і прийомів (реконструкція;

ідеалізація фактів і моделі; «об'єктивне дистанціювання» тощо), просуваючись від «відомого до невідомого», можна пізнати і зрозуміти «минуле із сучасного» [3]. Цей метод надзвичайно продуктивний для вивчення педагогічної персоналії, адже дозволяє зрозуміти її винятковість через розмаїття зовнішніх проявів і внутрішніх суперечностей, а також соціокультурну обумовленість її творчих ідей, концептів як для доби її життєдіяльності, так і для сучасності.

Поряд з означеними інструментами, свої специфічні дослідницько-пізнавальні функції у педагогічній біографістиці можуть продуктивно виконувати методи:

а) ретроспективного синтезу – спрямовує увагу дослідника на сам процес формування і становлення особистості; дозволяє відстежувати як нароцувалися зміни і відбувалося її перетворення (і чому саме таким чином, а не іншим), які якісні трансформації відбувалися у розвитку особи порівняно із умовною вихідною точкою життєвого шляху та на кожному наступному етапі; сприяє з'ясуванню логіки «сходження особи до нового»;

б) історико-логічний, органічно доповнюючи попередній метод, виступає у пізнавальній діяльності як діалектична єдність і протилежність будь-якої реальності, отже, дозволяє побачити як на кожному етапі свого існування особистість, з одного боку, виявляла себе як певна даність соціуму, з іншого, зрозуміти власну історію її розвитку;

в) історичної актуалізації – орієнтує на визначення ролі, місця, значення досліджуваної персоналії у розв'язанні актуальних для певного історичного періоду суспільних, освітніх, педагогічних проблем в динаміці їхнього розвитку, обумовленої конкретними умовами і специфічними обставинами тощо.

Суть і технології використання означених й інших методів історичної науки достатньо розроблені у науковій літературі [1, с. 6 – 10; 3, с. 387 – 408]. Існують продуктивні науково-методичні розробки щодо їхнього застосування в історико-педагогічних дослідженнях [5; 8], тож вони можуть стати надійним операційним інструментом розв'язання завдань педагогічної біографістики.

Будучи близькоспорідненим із загальнонауковим методом порівняння, історико-порівняльний метод проектує розгляд певних явищ у динаміці, розвитку. В його основу покладена аналогія – метод-прийом, що дозволяє на основі схожості одних ознак об'єктів, які порівнюються, стверджувати про схожість їхніх інших ознак. Застосування цього методу у дослідженні біографії сприятиме виявленню на основі обмеженого кола фактів її суттєвих рис, коли вони не є явними, та з'ясуванню загального і повторювального, необхідного і закономірного у її розвитку. Він дає можливість «виходити за межі» досліджуваної персоналії і на основі аналогії розглядати її в широкому контексті педагогічної думки і через призму паралелей з її іншими представниками. Таким чином, заповнюються прогалини і витворюється цілісний образ біографії.

Історико-порівняльний метод має деякі обмеження, тож його застосування вимагає додержання певних методологічних вимог. Він дозволяє зіставляти педагогічні біографії, що перебувають як на одній, так і на різних стадіях

розвитку, але при цьому, у першому випадку їхні сутнісні характеристики мають розкриватися на основі схожості, а в другому – відмінності. Порівняння має здійснюватися не за формальними ознаками подібності, а на основі реальних фактів, переконливих аргументів, що відображають істотні риси, властивості персоналій, їхніх творчих ідей.

Історико-порівняльний метод визначає два методологічно важливі аспекти проведення досліджень у галузі педагогічної біографістики. Перший стосується вивчення особи в універсальній системі координат через використання двох протилежних підходів:

1) синхронного («горизонтальний зріз»), який проектує її аналіз у певний конкретний відрізок часу (оцінювати через стосунки і порівняння із сучасниками тощо);

2) діахронного (грець. – «крізь час»), що проектує вивчення персоналії за часовою «вертикаллю», зокрема, дозволяє відстежувати послідовність особистісного формування, еволюцію її творчих ідей і поглядів, з'ясовувати їхнє наслідування від попередників і впливи на наступників, виявляти їхні спадковість, взаємовпливи, запозичення тощо.

Другий аспект стосується такого фактичного обов'язкового компонента історико-педагогічного і біографічного дослідження як періодизація. Ольга Сухомлинська вважає її однією з головних наукових проблем гуманітарної сфери, адже від того, що береться за основу періодизації, який контекст вкладається в той чи інший період, що виступає його рушійною силою, відбувається розгортання загального науково-дослідницького поля. Чітка періодизація, за думкою вченої, допомагає зрозуміти структурні особливості науки, генезу і еволюцію її ідей, концепцій, методів, тенденцій розвитку; полегшує виявлення її внутрішніх закономірностей, забезпечує наукове узагальнення [9, с. 37 – 39].

Попри такі важливі функціонально-пізнавальні можливості, у методології гуманітарних наук не має чіткого визначення статусу періодизації, тож її трактують як «дослідницьку технологію», «підхід», «різновид класифікації», а також як «метод», що вважаємо найбільш виправданим.

Виходячи з аналізу різних наукових рефлексій цього феномену, адекватним і цікавим вважаємо дещо алегоричний розгляд періодизації як «базової конструкції» «певної схеми (кістяка, скелета)», на яку «нанизується множинність подій» як результатів пізнавальної діяльності у вигляді «фактив-знання». У сукупності вони дають певний образ досліджуваного явища, що виступає як об'єкт періодизації – об'єкт пізнання [4].

Список використаних джерел:

1. Ковальський М. Дослідження історії педагогічної думки слов'янських народів у працях професора Бориса Мітюрова (до 90-річчя з дня народження). *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. пр.: наук. записки Рівненського держ. гуманітарного ун-ту*. Рівне, 2000. Вип. 12. С. 6-10.
2. Ковальченко И. Д. Методы исторического исследования. 2-е изд., доп. / М.: Наука, 2003. 486 с. URL : <http://>

- www.pseudology.org/History/KovalchenkoMetodyIstorIsslodovaniya2.pdf (дата звернення: 16.12.2017)
3. Нагорных Е. Е. Метод ретроспекции и его объяснительные возможности //Мировоззрение как социокультурный феномен: материалы Всероссийской научной конференции «Мировоззрение и культура». – Екатеринбург, 2002. URL : <http://cheloveknauka.com> > ... > (дата звернення: 16.12.2017)
 4. Попова Т.Н. Теоретические проблемы периодизации развития исторической науки и ее истории. URL: http://www.history.univer.kharkov.ua/book/Istoriografichnyy_Zbirnyk_5_2002.pdf. (дата звернення: 02.01.2018).
 5. Сергеєва С. Проблеми дошкільного виховання в педагогічній спадщині Софії Русової: автореф. дис. ... канд. пед. н. К.: 1997. 23 с.
 6. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.
 7. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 308 с.
 8. Сташекська І. С. Специфіка використання методів наукового пізнання в порівняльно-педагогічних дослідженнях// Методологічні засади педагогічного дослідження: монографія/ за заг. ред. В.С.Курила, Є.М.Хрикова. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2003. С. 161 – 173.

ДИДАКТИЧНІ ВИМОГИ ДО ВІДБОРУ ЗМІСТУ ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ З МАТЕМАТИКИ

Бурда Михайло Іванович¹

Тарасенкова Ніна Анатоліївна²

¹Інститут педагогіки НАПН України

²Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
Україна

Відбір змісту підручників з математики набув особливого значення у зв'язку з новим соціальним замовленням на цілі і завдання шкільної освіти. Лейтмотивом освіти стає перехід до компетентнісної, особистісно зорієнтованої освітньої парадигми. Центрованість навчального процесу на особистість учня вимагає дотримання певних дидактичних вимог до відбору навчальних текстів, системи задач і методичного апарату підручників з математики.

Важливим завданням особистісно орієнтованого навчання виступає формування позитивної Я-концепції особистості учня як системи усвідомлених і неусвідомлених уявлень про себе, на основі якої він будує свою поведінку. У зв'язку з цим, особливого значення набуває створення

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>